

Sygn. akt VIII Gz 157/15

POSTANOWIENIE

Dnia 5 lutego 2016 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VIII Wydział Gospodarczy

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Marek Tauer

po rozpoznaniu w dniu 5 lutego 2016 r. w Bydgoszczy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa P. P.

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w G.

o zapłatę

na skutek zażalenia powoda od postanowienia Sądu Rejonowego w Bydgoszczy

z dnia 18 września 2015 r., sygn. akt VIII GC 1132/15 upr

postanawia:

oddalić zażalenie.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy w Bydgoszczy stwierdził swoją niewłaściwość miejscową i przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Rejonowemu Gdańsk - Północ w Gdańsku jako właściwemu miejscowo (podstawie art. 200 § 1 k.p.c. w zw. z art. 30 k.p.c.).

W uzasadnieniu Sąd Rejonowy podkreślił, że przedłożona przez powoda faktura nr (...) zawierała nr rachunku bankowego nr (...) i nie była podpisana przez żadną ze stron, także zlecenie spedycyjne nr (...) oraz (...) nie zostały podpisane przez żadną ze stron. Ponadto, z żadnego dokumentu przedstawionego przez powoda nie wynika, iż strony umówiły się, iż zapłata ma nastąpić lub nastąpiła na konkretny rachunek w danym banku. Jednocześnie Sąd Rejonowy zważył, że właściwość ogólna określona w art. 27-30 k.p.c. ma znaczenie podstawowe, w tym sensie, że w zasadzie znajduje ona zastosowanie we wszystkich sprawach, chyba, że przepisy szczególne określają właściwość wyłączną w określonych rodzajach spraw (art. 38-42 i 46 k.p.c.) lub też dają powodowi prawo wyboru sądu, przed którym chce prowadzić proces, a powód z tego prawa skorzysta (art. 31-37 k.p.c.). Strony mogą także umówić się na piśmie o poddanie sądowi pierwszej instancji, który według ustawy nie jest miejscowo właściwy, sporu już wynikłego lub sporów mogących w przyszłości wyniknąć z oznaczonego stosunku prawnego. Sąd ten będzie wówczas wyłącznie właściwy (art. 46 § 1 k.p.c.). Nie zachowanie wymogu formy pisemnej powoduje nieważność umowy prorogacyjnej.

W ocenie Sądu Rejonowego nie spełnia jednak wymogu formy pisemnej zamieszczenie postanowienia właściwości sądu w treści drukowanych regulaminów i innych tego typu dokumentów a wydanych przez jedną ze stron i nieakceptowanych wyraźnie na piśmie przez drugą stronę. Skoro porozumienie stron w kwestii właściwości miejscowej sądu jest w świetle art. 46 kpc umową stron, wymaga ona - zgodnie z art. 78 k.c. jak każda umowa - stwierdzenia akceptacji jej treści własnoręcznymi podpisami stron (por. J. Jodłowski, Kodeks postępowania cywilnego z komentarzem, Warszawa 1989, s. 112). W konsekwencji brak było, w ocenie Sądu I instancji, podstaw do

przyjęcia, iż strony skutecznie dokonały prorogacji właściwości Sądu, albowiem zlecenie spedycyjne nr (...) oraz (...) nie zostały podpisane przez żadną ze stron.

Niezależnie od powyższego, Sąd Rejonowy uznał zarzut braku właściwości miejscowej podniesiony przez pozwanego za zasadny, jednakże z innych przyczyn niż wskazane przez skarżącego w sprzeciwie. Otóż, w ocenie Sądu I instancji, określenie właściwości miejscowej sądu według miejsca spełnienia dochodzonego świadczenia może uwzględniać miejsce siedziby banku wierzyciela wówczas tylko, kiedy strony wyraziły zgodę (w sposób bezpośredni lub dorozumiany) na dokonanie zapłaty na umiejscowiony w określonym banku rachunek wierzyciela (por. wyrok SA w Poznaniu z dnia 14 października 2003 r. I ACa 842/03 w Poznaniu, OSA 2000/3/15). Samo zaś wskazanie dłużnikowi przez wierzyciela rachunku bankowego, na który ma zapłacić, nie rozstrzyga o miejscu spełnienia świadczenia (por. uchwała SN z 14 lutego 2002 r., III CZP 81/01, OSNC 2002/11/131). Zatem okoliczności, które wskazał powód nie uzasadniają właściwości przemiennej Sądu Rejonowego w Bydgoszczy, a pozwany skutecznie podniósł zarzut dotyczący właściwości miejscowej.

Powód w zażaleniu domagał się uchylenia zaskarżonego postanowienia oraz zasądzenia od pozwanego na swoją rzecz kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego w postępowaniu zażaleniowym, według norm przepisanych. W uzasadnieniu skarżący zarzucił, że skoro Sąd Rejonowy uznał podniesiony przez pozwanego w sprzeciwie zarzut dotyczący zawarcia przez strony umowy prorogacyjnej, za nieuzasadniony (uznając, że nie spełnia warunków formy pisemnej zamieszczenie postanowienia o właściwości sądu w treści drukowanych regulaminów i innych wzorcach umownych), to Sąd ten nie mógł uwzględnić zarzutu pozwanego odnośnie niewłaściwości tutejszego Sądu. W konsekwencji, Sąd Rejonowy nie miał także podstaw, aby uznać się niewłaściwym miejscowo do rozpoznania przedmiotowej sprawy i przekazać jej Sądowi Okręgowemu w Gdańsku, gdyż – jak stanowi przepis art. 202 kpc, niewłaściwość sądu dającą się usunąć za pomocą umowy stron sąd bierze pod rozwagę tylko na zarzut pozwanego. Ten zaś w sprawie niniejszej okazał się, w ocenie Sądu Rejonowego, nieuzasadniony.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie powoda nie zasługuje na uwzględnienie.

Jakkolwiek formalnie skarżący nie podniósł zarzutu naruszenia przepisu art. 202 kpc, to jednak z treści uzasadnienia złożonego zażalenia jednoznacznie wynika, że dopatruje się on naruszenia powołanego przepisu przez Sąd I instancji. Otóż zgodnie w/w przepisem: „Niewłaściwość sądu dającą się usunąć za pomocą umowy stron sąd bierze pod rozwagę tylko na zarzut pozwanego, zgłoszony i należycie uzasadniony przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy. Sąd nie bada z urzędu tej niewłaściwości również przed doręczeniem pozwu.” Powyższe oznacza, że w niniejszej sprawie Sąd Rejonowy nie miał obowiązku badania czy powód wniósł pozew zgodnie z właściwością miejscową, a mógł to uczynić jedynie na zarzut strony pozwanej. Przy czym zwrócić trzeba uwagę, że przepis art. 202 kpc przewiduje prekluzję takiego wniosku wskazując, iż można go wnieść skutecznie jedynie przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy. Wdanie się w spór co do istoty sprawy następuje w chwili, w której pozwany zaprzeczy zasadności roszczenia formalnego, oświadczając, że nie uznaje żądania pozwu lub że wnosi o oddalenie powództwa. Z reguły następuje to w pierwszym terminie rozprawy, po jej wywołaniu (art. 210), może także nastąpić w odpowiedzi na pozew, sprzeciwie wobec wyroku zaocznego lub zarzutach (albo sprzeciwie) wobec nakazu zapłaty.

Na gruncie sprawy niniejszej Sąd Rejonowy wydał w dniu 20 maja 2015 r. nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym a pozwany w terminie wniósł od tego nakazu sprzeciw, w którym w sposób wyraźny, „przed wdaniem się w spór”, ze wskazaniem argumentów - jego zdaniem uzasadnionych, podniósł zarzut niewłaściwości miejscowej Sądu Rejonowego w Bydgoszczy do rozpoznania przedmiotowej sprawy. Wbrew stanowisku skarżącego, nie ma, w ocenie Sądu Okręgowego, znaczenia fakt, że Sąd I instancji nie podzielił argumentacji pozwanego co do skuteczności zawarcia przez strony umowy prorogacyjnej. Istotnym jest bowiem fakt, że pozwany prawidłowo, gdyż w pierwszym piśmie procesowym złożonym w sprawie podniósł zarzut niewłaściwości miejscowej sądu - zarzut ten nie był zatem spóźniony.

Jakkolwiek Sąd Rejonowy nie podzielił stanowiska pozwanego odnośnie skuteczności zawartego w pkt 28 Warunków realizacji zlecenia zapisu dotyczącego właściwości sądu, to jednak Sąd ten uznał co do zasady za uzasadniony podniesiony w sprzeciwie zarzut pozwanego odnośnie niewłaściwości tutejszego Sądu, jednakże z innych przyczyn niż te wskazane przez skarżącego.

W szczególności Sąd I instancji prawidłowo, w ocenie Sądu Okręgowego, podkreślił, że podstawowe znaczenie ma właściwość ogólna określona w art. 27 – 30 kpc. Oczywiście określenie właściwości sądu według miejsca spełnienia dochodzonego świadczenia może uwzględniać miejsce siedziby banku wierzyciela, jednak tylko wówczas, gdy strony wyraziły zgodę, bezpośrednio lub w sposób dorozumiany, na dokonanie zapłaty na umiejscowiony w określonym banku rachunek wierzyciela. Samo zaś wskazanie dłużnikowi przez wierzyciela rachunku bankowego, na który ma zapłacić należność, nie rozstrzyga o miejscu spełnienia świadczenia (por. uchwała SN z 14 lutego 2002 r., III CZP 81/01, OSNC 2002/11/131).

W niniejszym postępowaniu powód dochodzi zapłaty z tytułu usługi transportowej na podstawie faktury VAT. Uzgodnienia stron w zakresie miejsca zapłaty nie wynikają jednak z załączonej do pozwu faktury, która wymienia tylko nr rachunku bankowego. W treści faktury nie jest wpisane, że siedziba banku ma miejsce w B. i tym samym by pozwany przyjął, że miejsce spełnienia świadczenia mieści się w B. (k.10). Z kolei w wezwaniu do zapłaty z dnia 27 kwietnia 2015 r. w ogóle nie wskazano rachunku bankowego powoda (k.15). Wskazane zatem w treści pozwu okoliczności nie uzasadniają właściwości przemiennej Sądu Rejonowego w Bydgoszczy, a pozwany skutecznie podniósł zarzut dotyczący właściwości miejscowej. W tej sytuacji Sąd Rejonowy prawidłowo przyjął, iż właściwy do rozpoznania sprawy jest Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku, zgodnie z właściwością ogólną (art. 30 kpc).

Z uwagi na powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 kpc w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. oddalił zażalenie powoda, orzekając jak w sentencji.